KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 26.6.2006
KOM(2006) 354 wersja ostateczna

2006/0116 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie

(Europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka)

(przedstawiony przez Komisję)

UZASADNIENIE

1. Celem wniosku dotyczącego nowego instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka jest zapewnienie podstawy prawnej programu, który ma zastąpić europejską inicjatywę na rzecz demokracji i praw człowieka (EIDHR), opartą na dwóch rozporządzeniach wygasających na koniec 2006 r.[1]

2. Podobnie jak EIDHR, nowy instrument będzie służyć zwłaszcza zapewnieniu pomocy przy realizacji celów polityki unijnej w zakresie wspierania praw człowieka i demokracji w relacjach zewnętrznych, które to cele wskazane są w postanowieniach traktatów[2] i od lat wyrażane w komunikatach Komisji, rezolucjach Parlamentu Europejskiego i konkluzjach Rady. Cele te mają charakter globalny, odzwierciedlony w wydanych wytycznych UE w sprawie praw człowieka[3] i podkreślany na różne sposoby w procesie stabilizacji i stowarzyszenia[4], europejskiej polityce sąsiedztwa[5] i konsensusie europejskim w sprawie rozwoju[6], a także w nowych inicjatywach regionalnych, takich jak strategia UE na rzecz Afryki[7] i partnerstwo strategiczne między UE i Ameryką Łacińską[8], jak również polityka UE w odniesieniu do Azji[9]. Główne ramy polityczne EIDHR ustanowiły komunikaty Komisji z 2000 i 2001 r.[10]

3. Podobnie jak w przypadku EIDHR, celem nowego instrumentu będzie uzupełnienie różnych innych narzędzi realizacji dziedzin polityki UE w zakresie demokracji i praw człowieka, które sięgają od dialogu politycznego i kroków dyplomatycznych do różnych instrumentów współpracy finansowej i technicznej, obejmując zarówno programy geograficzne, jak i tematyczne. Nowy instrument uzupełni również

---

1 Rozporządzenie Rady (WE) nr 975/1999, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003, rozporządzeniem (WE) nr 2240/2004 i rozporządzeniem (WE) 2110/2005; rozporządzenie Rady (WE) nr 976/1999, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 907/2003, rozporządzeniem (WE) nr 2242/2004 i rozporządzeniem (WE) 2112/2005.

2 Artykuł 11 ust. 1 TUE; art. 177 ust. 2, art. 181a ust. 1 TWE.

3 *Wytyczne dla polityki UE wobec krajów trzecich dotyczące kary śmierci,* czerwiec 1998 r.; *wytyczne dla polityki UE wobec krajów trzecich dotyczące tortur i innego okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania oraz karania,* kwiecień 2001 r.; *wytyczne UE w sprawie dzieci i konfliktów zbrojnych*, grudzień 2003 r.; *wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka*, czerwiec 2004 r.

4 Por. szczyt w Zagrzebiu w listopadzie 2000 r. http://europa.eu.int/comm/enlargement/intro/sap/summit_zagreb.htm.

5 Dokument strategiczny Komisji *Europejska Polityka Sąsiedztwa*, COM(2004) 373 wersja ostateczna z dnia 12 maja 2004 r., konkluzje Rady z dnia 14 lipca 2004 r.

6 Wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlamentu Europejskiego i Komisji *Konsensus europejski w sprawie rozwoju*, przyjęte dnia 22 listopada 2005 r.

7 *UE i Afryka w stronę partnerstwa strategicznego*, strategia przyjęta przez Radę Europejską w dniach 15-16 grudnia 2005 r.

8 Komunikat Komisji *Silniejsze partnerstwo między UE a Ameryką Łacińską*, COM(2005) 636 wersja ostateczna z dnia 8 grudnia 005 r.

9 Komunikat Komisji *Europa i Azja: strategiczne ramy wzmocnionej współpracy*, COM(2001) 469 wersja ostateczna z dnia 4 września 2001 r.; Komunikat Komisji *Nowe partnerstwo z Azją Południowo-Wschodnią*, COM(2003) 399 wersja ostateczna z dnia 9 lipca 2003 r.; plan działania Komisji *Dojrzewające partnerstwo – wspólne interesy i wyzwania w relacjach UE – Chiny*, COM(2003) 533 wersja ostateczna z dnia 10 września 2003 r.; Komunikat Komisji *Partnerstwo strategiczne UE – Indie*, COM(2004) 430 wersja ostateczna z dnia 16 czerwca 2004 r.

10 *Pomoc UE przy organizowaniu wyborów i czynności monitorujących*, COM(2000) 191 wersja ostateczna z dnia 11 kwietnia 2000 r.; *Rola UE w promowaniu praw człowieka i demokratyzacji w krajach trzecich*, COM(2001) 252 wersja ostateczna z dnia 8 maja 2001 r.

interwencje z wykorzystaniem nowego instrumentu stabilności ściślej związane z sytuacjami kryzysowymi.

4. Podczas gdy cele w zakresie demokracji i praw człowieka są coraz częściej włączane do głównego nurtu tych różnorodnych instrumentów, nowy instrument finansowy – ze względu na swój charakter globalny i niezależność działania – będzie odgrywać szczególną rolę uzupełniającą. Podobnie jak w przypadku EIDHR, umożliwi to współpracę ze społeczeństwem obywatelskim w odniesieniu do delikatnych zagadnień związanych z prawami człowieka i demokracją, zapewniając elastyczność reakcji na zmianę okoliczności lub wsparcie innowacji, co będzie odróżniać instrument od długoterminowego podejścia programowego w ramach programów geograficznych. Poza tym, instrument ten zapewni WE możliwość określania i wspierania poszczególnych celów i środków na szczeblu międzynarodowym, niepowiązanych geograficznie ani niewywołanych przez kryzysy, które to cele i środki mogą wymagać podejścia przejściowego lub obejmować działania na terenie UE i szeregu krajów partnerskich. Instrument zapewnia konieczne ramy dla działań, takich jak obserwacja wyborów przez UE, które wymagają spójności polityki, jednolitego systemu zarządzania i wspólnych standardów operacyjnych.

5. W związku z planowanym radykalnym uproszczeniem struktury przepisów rządzących pomocą zewnętrzną, pierwotnym zamiarem Komisji było zaproponowanie, aby przyszłe ramy działalności szczególnie w zakresie demokracji i praw człowieka, zastępującej EIDHR, przyjęły postać programu tematycznego opartego na podstawie prawnej obejmującej cztery proponowane rozporządzenia w sprawie pomocy zewnętrznej[11]. W związku z tym, w styczniu Komisja opublikowała komunikat w sprawie programu tematycznego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie w ramach przyszłej perspektywy finansowej (2007–2013)[12], który przygotowano po konsultacjach w drugiej połowie 2005 r.[13]. Konsultacje kontynuowano pod kątem opracowania dokumentów programowych.

6. Ze względu na szczególny charakter działań UE w zakresie demokracji i praw człowieka, wynikający z precyzyjnych postanowień traktatu, zwłaszcza Parlament Europejski, który zainicjował EUDHR, od dawna popierał konieczność przyjęcia oddzielnego rozporządzenia, a nie programu tematycznego. Chociaż Komisja rozumiała obawy Parlamentu, chciała najpierw zapewnić konsensus międzyinstytucjonalny dotyczący nadrzędnego planu uproszczenia struktury przepisów regulujących pomoc zewnętrzną. Ponieważ obecnie wydaje się, że konsensus ten osiągnięto, Komisja uznaje, że teraz można złożyć propozycję oddzielnego rozporządzenia.

7. Wniosek odzwierciedla główne koncepcje opracowane w komunikacie w sprawie programu tematycznego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie w ramach przyszłej perspektywy finansowej (2007–2013) i tym samym uwzględnia przeprowadzone konsultacje. Ze względu na ograniczony czas, ponieważ rozporządzenie musi być przyjęte w terminie umożliwiającym rozpoczęcie działań

---

11 Komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego - *Działania zewnętrzne poprzez programy tematyczne w ramach przyszłej perspektywy finansowej na lata 2007-2013,* COM(2005) 324 wersja ostateczna z dnia 3 sierpnia 2005 r.

12 COM(2006) 23 wersja ostateczna z dnia 25 stycznia 2006 r.

13 Patrz: http://europa.eu.int/comm/external_relations/consultations/er.htm.

począwszy od 2007 r., nie przeprowadzono dalszych konsultacji dotyczących proponowanego rozporządzenia.

8. Proponowany instrument opiera się zarówno na art. 179 ust. 1 traktatu WE, dotyczącym środków w zakresie rozwoju współpracy z krajami rozwijającymi się, jak również art. 181a ust. 2 traktatu WE, który obejmuje środki w zakresie współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z krajami trzecimi, innymi niż kraje rozwijające się. Ta podstawa prawna zapewnia instrumentowi globalny zasięg. Rozporządzenie w pełni podlega procedurze współdecydowania zgodnie z art. 251 traktatu WE.

9. Struktura rozporządzenia jest bardzo zbliżona do struktury innych, zaproponowanych ostatnio instrumentów finansowych na rzecz pomocy zewnętrznej, które mają funkcjonować w ramach perspektywy finansowej 2007–2013[14]. Rozporządzenie podzielone jest na trzy tytuły, które obejmują cele i zakres europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka (tytuł I – art. 1–3), ogólne zasady wdrożenia instrumentu (tytuł II – art. 4–15) i postanowienia końcowe (tytuł III – art. 16–20).

10. Postanowienia art. 1 tytułu I odzwierciedlają strategiczne cele instrumentu określone i przedstawione w komunikacje Komisji w sprawie *programu tematycznego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie w ramach przyszłej perspektywy finansowej (2007–2013)*[15]. Artykuł 2 nawiązuje do obszarów pomocy, które mogą zostać objęte instrumentem w ramach realizacji celów określonych w art. 1. Wykaz określonych działań w każdym obszarze nie jest wyczerpujący i może być uzupełniony pomocą zapewnianą w odpowiedzi na szczególne potrzeby. Artykuł 2 ust. 3 zapewnia możliwość wdrożenia pomocy Wspólnoty na terenie Unii Europejskiej, pod warunkiem, że wspierane działania są bezpośrednio związane z sytuacjami pojawiającymi się w krajach trzecich, co w szczególności dotyczy ośrodków rehabilitacji dla ofiar tortur przebywających się na terenie Unii Europejskiej, a także działań, które można wdrożyć wyłącznie poza docelowym krajem trzecim.

11. Artykuł 3 tytułu I ustanawia ogólne zasady wdrożenia rozporządzenia, a zwłaszcza:

- pomoc w ramach europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka stanowi uzupełnienie pomocy zapewnianej w ramach innych instrumentów finansowych przywołanych w jego treści;
- pomoc jest zgodna z odpowiednimi dziedzinami polityki UE w danym obszarze;
- skoordynowanie pomocy ze stosownymi programami pomocy państw członkowskich;
- dążenie do wymiany informacji z Parlamentem Europejskim i społeczeństwem obywatelskim.

14 Europejski instrument sąsiedztwa i partnerstwa (EISP), Instrument Współpracy na rzecz Rozwoju oraz Współpracy Gospodarczej (IWRWG), Instrument stabilności (IS).

15 COM(2006) 23 wersja ostateczna z dnia 25 stycznia 2006 r.

12. Artykuły 4–6 tytułu II opisują ogólne ramy proceduralne pomocy zewnętrznej Wspólnoty, które są zgodne z wytycznymi określonymi w reformie zarządzania pomocą zewnętrzną Wspólnoty[16] i uwzględniają zebrane doświadczenia i opracowane rozwiązania innowacyjne. Artykuł 5 ustanawia procedurę programowania pomocy w ramach instrumentu przy pomocy dokumentów strategicznych, a także ich zmian. Dokumenty strategiczne sporządzane są zgodnie z *Wspólnymi ramami i procedurą dotyczącą sporządzania dokumentów strategicznych dla programów tematycznych 2007–2013*[17]. Dokumenty strategiczne przyjmowane są przez Komisję w formie decyzji Komisji po uzyskaniu pozytywnej opinii komitetu zarządzającego złożonego z przedstawiciel państw członkowskich, pod przewodnictwem przedstawiciela Komisji (art. 16). Aby zapewnić, że pomoc Wspólnoty uzupełnia pomoc udzielaną przez państwa członkowskie, a także innych ofiarodawców i strony, w procesie programowania przewiduje się konsultacje z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.

13. Artykuł 6 stanowi, że decyzje o finansowaniu w ramach instrumentu zasadniczo podejmuje Komisja w postaci rocznych programów działań, opartych na dokumentach strategicznych wraz z ich zmianami. Roczny program działań obejmuje wszystkie rodzaje finansowania w kontekście art. 8 i 12 niniejszego rozporządzenia, a w szczególności uwzględnia roczny program pracy na podstawie art. 110 ust. 1 rozporządzenia finansowego[18]. Zmiany rocznego programu działań przyjmowane są przez Komisję po uzyskaniu przychylnej opinii komitetu zarządzającego. Jeśli zmiany nie przekraczają 20 % łącznej kwoty przydzielonej na roczny program działań, Komisja informuje komitet zarządzający i Parlament Europejski. W wyjątkowych przypadkach (art. 7) i w odniesieniu do finansowania środków wsparcia (art. 8) Komisja może podjąć decyzje o finansowaniu, nieobjęte dokumentami strategicznymi.

14. Artykuł 7 dotyczący środków szczególnych rozszerza możliwości podejmowania przez Wspólnotę działań w odpowiedzi na nieprzewidziane sytuacje i wydarzenia, a także wprowadza szczególną elastyczność umożliwiającą skuteczne wdrożenie zewnętrznej uzupełniającej pomocy Wspólnoty w obszarze wspierania demokracji i praw człowieka. W związku z tym, Komisja może podjąć decyzję o środkach pomocy, które nie zostały pierwotnie uwzględnione w dokumentach strategicznych. Ponieważ decyzje Komisji podejmowane są poza dokumentami strategicznymi zatwierdzonymi przez komitet zarządzający, warunkiem decyzji o finansowaniu dotyczących działań na kwotę powyżej 5 milionów EUR jest uzyskanie pozytywnej opinii komitetu zarządzającego. Jeśli określony środek pomocy nie przekracza kwoty 5 milionów EUR, Komisja informuje o nim komitet zarządzający i Parlament Europejski w ciągu jednego miesiąca od przyjęcia środka.

15. Artykuł 8 umożliwia Wspólnocie kredytowe finansowanie kosztów operacyjnych i administracyjnych środków wspierających niezbędnych do wdrożenia rozporządzenia i osiągnięcia celów w nim zapisanych. Jeśli środki wspierające są

---

16 *W sprawie reformy zarządzania pomocą zewnętrzna*, SEC (2000) 814 z dnia 16 maja 2000 r.

17 Dokument roboczy komisji zatwierdzony przez grupę ds. zapewniania jakości, złożoną z przedstawicieli wszystkich służb [wpsiać datę].

18 Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, Dz.U. L 248, 16.9.2002, str. 1.

finansowane poza zakresem dokumentów strategicznych, art. 8 ust. 3 wymaga, aby przyjmować je w taki sam sposób, jak środki specjalne.

16. Artykuł 9 wymienia podmioty, organy i instytucje uprawnione do otrzymywania pomocy na podstawie rozporządzenia. Zgodnie z bieżącą praktyką i stosownymi postanowieniami innych instrumentów dotyczących pomocy zewnętrznej, art. 9 ust. 1 zapewnia szeroki dostęp, uzupełniony klauzulą ochronną zawartą w art. 9 ust. 2, zgodnie z którą za uprawnionych do otrzymania pomocy zgodnie z rozporządzeniem uznaje się organy lub podmioty niewymienione w art. 9 ust. 1, pod warunkiem, że jest to konieczne do osiągnięcia celów rozporządzenia.

17. Artykuł 10 zezwala Komisji na zarządzanie środkami finansowanymi na mocy niniejszego rozporządzenia z zastosowaniem metod zarządzania określonych w rozporządzeniu finansowym (zarządzanie scentralizowane lub zarządzanie wspólne z organizacjami międzynarodowymi). Zgodnie z art. 54 rozporządzenia finansowego, art. 10 ust. 2 ustanawia kryteria przekazywania zadań w zakresie realizacji budżetu organom z krajowego sektora publicznego lub organom podlegającym prawu prywatnemu, realizującym misję służby publicznej.

18. Artykuły 11 i 12 tytułu II wymieniają formy zobowiązań budżetowych i rodzaje finansowania w oparciu o decyzje Komisji dotyczące dokumentów strategicznych (art. 5), rocznych programów działań (art. 6), środków szczególnych (art. 7) i środków wsparcia (art. 8) . Zgodnie z art. 108 ust. 1 lit. b) rozporządzenia finansowego, art. 12 lit. c) wskazuje Wspólne Centrum Uniwersytetów Europejskich na rzecz Praw Człowieka i Demokracji (EIUC) jako potencjalnego odbiorcę dotacji w ramach niniejszego rozporządzenia, w celu zapewnienia kontynuacji europejskiego programu studiów magisterskich w dziedzinie praw człowieka i demokratyzacji i programu stypendiów UE-ONZ. Podstawa prawna obecnego finansowania Wspólnego Centrum Uniwersytetów Europejskich wygasa na koniec 2006 r.[19] Artykuł 12 tworzy również możliwość współfinansowania wraz z państwami członkowskimi, innymi krajami sponsorującymi, organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, a także innymi podmiotami.

19. Artykuł 13 tytułu II ustala zasady udziału w przydzielaniu dotacji i zamówień publicznych finansowanych w ramach rozporządzenia. Artykuł 13 umożliwia w szczególności udział osób fizycznych i prawnych z krajów trzecich, które otworzyły własne procedury udzielania dotacji i zamówień publicznych na udział państw członkowskich UE umożliwiając im wzięcie udziału w procedurach udzielania dotacji i zamówień na mocy niniejszego rozporządzenia. Postanowienia te są zgodne z uchylonymi rozporządzeniami o dostępie do zewnętrznej pomocy Wspólnoty[20].

20. Artykuł 15 tytułu II zobowiązuje Komisję do monitorowania i weryfikacji, a także regularnej oceny skuteczności programowania prowadzonego przez nią na postawie niniejszego rozporządzenia. Stosowne sprawozdania przekazywane są państwom członkowskim i Parlamentowi Europejskiemu do wiadomości i do omówienia.

---

19 Decyzja nr 791/2004/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiająca wspólnotowy program działań w celu promowania jednostek działających na poziomie europejskim oraz wspierania określonych działań w obszarze edukacji i szkolenia, Dz.U. L 138, 30.4.2004, str. 31.

20 Dz.U. L 344, 27.12.2005, str. 1, Dz.U. L 344, 27.12.2005, str. 23.

21. Artykuły 16–20 tytułu III zawierają postanowienia końcowe dotyczące ustanowienia komitetu zarządzającego obejmującego przedstawicieli państw członkowskich (art. 16) zgodnie z decyzją Rady w sprawie komitologii[21], sprawozdania rocznego sporządzanego przez Komisję na temat wdrożenia środków pomocy w ramach rozporządzenia (art. 17), finansowej kwoty referencyjnej na wdrożenie rozporządzania (art. 18) oraz przeglądu niniejszego rozporządzenia po czterech latach od wdrożenia w oparciu o wniosek Komisji (art. 19).

22. Artykuł 20 tytułu III określa, że rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r. i obowiązuje przez okres siedmiu lat do dnia 31 grudnia 2013 r. Wejście w życie rozporządzenia z dniem 1 stycznia 2007 r. jest warunkiem koniecznym zapewnienia ciągłości podstaw prawnych uzupełniającej pomocy zewnętrznej w obszarze wspierania demokracji i praw człowieka po dniu 31 grudnia 2006 r. Tego dnia wygasną obecne podstawy prawne europejskiej inicjatywy rzecz demokracji i praw człowieka. W związku z tym, niniejsze rozporządzenie musi wejść w życie z dniem 1 stycznia 2007 r., aby zapewnić pomoc zewnętrzną w zakresie demokracji i praw człowieka w ramach budżetu na 2007 r.

21 Decyzja Rady 1999/468/WE, Dz.U. L 184, 17.7.1999, str. 23.

2006/0116 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie

(Europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Unię Europejską, a w szczególności jego art. 179 ust. 1 i art. 181a ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji[1],

działając zgodnie z procedurą przywołaną w art. 251 traktatu[2],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Proponuje się ustanowienie nowych ram planowania i realizacji pomocy, aby zapewnić wyższą efektywność pomocy zewnętrznej Wspólnoty. Rozporządzenie Rady (WE) nr [...] ustanawia instrument wspólnotowej pomocy przedakcesyjnej (IPA) dla krajów kandydujących i potencjalnie kandydujących. Rozporządzenie (WE) nr […] Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawia europejski instrument sąsiedztwa i partnerstwa zapewniający bezpośrednie wsparcie europejskiej polityki sąsiedztwa. Rozporządzenie (WE) nr […] Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawia europejski instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju i współpracy gospodarczej. Rozporządzenie (WE) nr […] Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawia instrument finansowania stabilności zapewniający pomoc w sytuacjach kryzysowych i w przypadku zagrożenia kryzysem, a także w sytuacjach określonych zagrożeń globalnych i ponadregionalnych. Niniejsze rozporządzenie ustanawia europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (EIDHR);

(2) Artykuł 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że Unia opiera się na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego, które są wspólne dla państw członkowskich. Każdy kraj europejski, który szanuje te zasady, może zgodnie z art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej, ubiegać się o członkostwo w Unii;

1 Dz.U. C […], […], str. […].
2 Dz.U. C […], […],str. […].

(3) Działania na rzecz wspierania demokracji i państwa prawnego oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych swobód stanowią obecnie główny cel polityki rozwoju prowadzonej przez Wspólnotę, a także współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z państwami trzecimi. Zaangażowanie w poszanowanie, wspieranie i ochronę zasad demokracji i praw człowieka stanowi podstawowy element stosunków umownych Wspólnoty z państwami trzecimi[3];

(4) Konsensus europejski w sprawie rozwoju wspólnie uzgodniony przez Radę i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlament Europejski i Komisję[4] podkreśla, że „postęp w dziedzinie praw człowieka, dobre rządy i demokratyzacja stanowi fundamenty zmniejszania ubóstwa i zrównoważonego rozwoju";

(5) Instrument finansowy przyczynia się do osiągnięcia celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej, dotyczących rozwoju i konsolidacji demokracji, państwa prawa, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności;

(6) Udział Wspólnoty w rozwoju i konsolidacji demokracji i państwa prawa, a także poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oparty jest na zasadach ogólnych ustanowionych na mocy Międzynarodowej Karty Praw Człowieka[5], a także wszelkie inne instrumenty na rzecz powszechnych praw człowieka przyjęte w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych;

(7) Demokracja i prawa człowieka są ze sobą nierozerwalnie związane. Podstawowe swobody, takie jak wolność słowa i zrzeszania się, to podstawy pluralizmu politycznego i procesów demokratycznych, podczas gdy kontrola demokratyczna i rozdział władzy to warunki konieczne dla zachowania niezawisłości sądów i państwa prawa, które z kolei są niezbędne do skutecznej ochrony praw człowieka;

(8) Prawa człowieka można rozpatrywać w świetle powszechnych norm międzynarodowych, demokrację jednak należy postrzegać jako proces odśrodkowy, obejmujący wszystkie grupy społeczne i instytucje, które powinny zapewnić możliwość uczestnictwa w nim, jego reprezentatywność oraz aktywne i odpowiedzialne uczestnictwo. Tworzenie i utrzymanie kultury praw człowieka oraz zapewnienie demokracji dla obywateli – zadanie szczególnie pilne i trudne w nowych demokracjach – to nieustanne wyzwanie, za które odpowiadają przede wszystkim obywatele danego kraju;

(9) Aby uwzględnić powyższe zagadnienia w efektywny, terminowy i elastyczny sposób po wygaśnięciu rozporządzenia Rady (WE) nr 975/1999[6] i rozporządzenia Rady (WE)

---

3 Komunikat Komisji w sprawie *włączenia poszanowania zasad demokracji i praw człowieka do umów między wspólnotą a krajami trzecimi*, COM(1995) 216 z dnia 23 maja 1995 r.

4 Dz.U. C 46, 24.2.2006, str. 1.

5 Międzynarodowa Karta Praw Człowieka obejmuje Powszechną Deklarację Praw Człowieka, Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, a także Drugi Protokół Fakultatywny do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w sprawie Zniesienia Kary Śmierci.

6 Dz.U. L 120, 8.5.1999, str. 1, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2110 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 344, 27.12.2005, str. 1).

nr 976/1999[7], które służyły jako podstawa prawna europejskiej inicjatywy na rzecz demokracji i praw człowieka, i które wygasają dnia 31 grudnia 2006 r., wymagane będą określone zasoby finansowe i niezależny instrument finansowy, który może dalej działać w autonomiczny sposób, zachowując jednocześnie charakter uzupełniający w stosunku do pomocy humanitarnej i długoterminowych instrumentów finansowania rozwoju i współpracy;

(10) Pomoc Wspólnoty w ramach niniejszego rozporządzenia ma stanowić uzupełnienie różnych innych narzędzi wdrożenia dziedzin polityki UE w zakresie demokracji i praw człowieka, od dialogu politycznego i kroków dyplomatycznych do różnych instrumentów współpracy finansowej i technicznej, które obejmują zarówno programy geograficzne, jak i tematyczne. Będzie ona również uzupełniać interwencje instrumentu stabilności związane ściślej z sytuacjami kryzysowymi;

(11) W szczególności, dodatkowo i komplementarnie w stosunku do działań uzgodnionych z krajami partnerskimi w kontekście współpracy w ramach instrumentu przedakcesyjnego, europejskiego instrumentu sąsiedztwa i partnerstwa, europejskiego instrument współpracy na rzecz rozwoju oraz współpracy gospodarczej, umowy Kotonu z krajami AKP i instrumentu stabilności, w ramach niniejszego rozporządzenia, Wspólnota zapewnia pomoc, która dotyczy globalnych, regionalnych i krajowych zagadnień w zakresie praw człowieka i demokratyzacji, we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim;

(12) Poza tym, podczas gdy cele w zakresie demokracji i praw człowieka są coraz częściej włączane do głównego nurtu wszelkich instrumentów finansowych, pomoc Wspólnoty w ramach niniejszego rozporządzenia – ze względu na swój charakter globalny i niezależność działania od zgody władz krajów trzecich – będzie mieć szczególny charakter uzupełniający. Umożliwi to współpracę ze społeczeństwem obywatelskim w odniesieniu do delikatnych zagadnień związanych z prawami człowieka i demokracją, zapewniająca elastyczność reakcji w odpowiedzi na zmianę okoliczności lub wsparcie dla innowacji. Poza tym, instrument ten zapewni Wspólnocie możliwość wyrażania i wspierania określonych celów i środków na poziomie międzynarodowym, niepowiązanych geograficznie ani niewywołanych przez kryzysy, które to cele i działania mogą wymagać podejścia ponadnarodowego lub obejmować działania w ramach Wspólnoty i szeregu krajów partnerskich. Rozporządzenie zapewnia konieczne ramy dla działań, takich jak monitorowanie wyborów przez UE, które wymagają spójności polityki, jednolitego systemu zarządzania i wspólnych standardów operacyjnych;

(13) „Wytyczne w sprawie wzmocnienia współpracy operacyjnej pomiędzy Wspólnotą reprezentowaną przez Komisję i państwami członkowskimi w obszarze pomocy zewnętrznej" z 2001 r., podkreślają konieczność lepszej koordynacji pomocy zewnętrznej UE w obszarze wspierania demokratyzacji i poszanowania praw człowieka, a także podstawowych wolności na świecie. Komisja i państwa członkowskie zapewnią, że zapewniane przez nie środki pomocy będą się uzupełniać;

---

7 Dz.U. L 120, 8.5.1999, str. 8, as zmienione rozporządzeniem Rady (WE) nr 2112/2005 (Dz.U. L 344, 27.12.2005, str. 23).

(14) Odpowiedniość i zakres pomocy Wspólnoty w zakresie wspierania demokracji i praw człowieka wymaga regularnej i częstej wymiany informacji pomiędzy Komisją a Parlamentem Europejskim.

(15) Komisja musi konsultować się z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, a także z innymi dobroczyńcami i stronami, odpowiednio wcześnie w procesie programowania, aby ułatwić im wniesienie stosownego wkładu i zapewnić możliwie najbardziej komplementarny charakter działań pomocowych;

(16) Wspólnota musi mieć możliwość szybkiego reagowania na nieprzewidziane potrzeby i w wyjątkowych okolicznościach, co zwiększy wiarygodność i efektywność jej zaangażowania we wspieranie demokracji i praw człowieka w krajach, w których zaistnieje taka sytuacja. W związku z tym, Komisja musi mieć możliwość podejmowania decyzji o środkach specjalnych, nieujętych w dokumentach strategicznych. Ten instrument zarządzania pomocą odpowiada środkom zawartym w innych instrumentach finansowania pomocy zewnętrznej;

(17) Niniejsze rozporządzenie ustanawia ramy finansowe na cały czas trwania programu, który ma stanowić główny punkt odniesienia dla władzy budżetowej, w rozumieniu punktu 37 *porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami*;

(18) Należy zabezpieczyć wsparcie finansowe dla Wspólnego Centrum Uniwersytetów Europejskich na rzecz Praw Człowieka i Demokracji, oferującego europejski program studiów magisterskich w dziedzinie praw człowieka i demokratyzacji i dla programu stypendiów UE-ONZ po wygaśnięciu na koniec 2006 r. decyzji nr 791/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r., ustanawiającej wspólnotowy program działań na rzecz promowania podmiotów działających na poziomie europejskim oraz wspierania działań *ad hoc* w dziedzinie edukacji i szkoleń[8], która to decyzja stanowi podstawę prawną finansowania;

(19) Działania niezbędne do wdrożenia niniejszego rozporządzenia należy podjąć zgodnie z Decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r., ustanawiającej warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji[9].

(20) Zgodnie z zasadą proporcjonalności, aby osiągnąć podstawowe cele niniejszego rozporządzenia, niezbędne i właściwe jest określenie zasad europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka. Niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza zakres konieczny do osiągnięcia tych celów, zgodnie z trzecim akapitem art. 5 traktatu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

8 Dz.U. L 138, 30.4.2004, str. 31.
9 Dz.U. C184 17.7.1999, str. 23.

TYTUŁ I
CELE I ZAKRES

Artykuł 1
Cele

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka, w ramach którego Wspólnota zapewnia pomoc w ramach wspólnotowej polityki na rzecz rozwoju i współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z krajami trzecimi, przyczyniając się do rozwoju i konsolidacji demokracji i państwa prawa, a także poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.

2. W szczególności, taka pomoc może mieć na celu:

   a) wzmocnienie poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, w sytuacjach w których są one najbardziej zagrożone i zapewnienie wsparcia i ofiarom represji lub nadużyć oraz solidarności z nimi;

   b) wzmocnienie roli społeczeństwa obywatelskiego we wspieraniu praw człowieka i reform demokratycznych, rozwój uczestnictwa i reprezentacji w życiu politycznym oraz wspieranie zapobiegania konfliktom;

   c) wsparcie międzynarodowych ram ochrony praw człowieka, państwa prawa i promowania demokracji;

   d) budowę zaufania do demokratycznego procesu wyborczego przez dalszy rozwój monitorowania i pomocy przy organizacji wyborów.

Artykuł 2
Zakres

1. Uwzględniając art. 1 i 3, pomoc Wspólnoty dotyczy następujących obszarów:

   (a) wsparcie demokracji i procesów demokratyzacji, w szczególności przez wzmocnienie roli społeczeństwa obywatelskiego w:

      i) rozwoju uczestnictwa i reprezentacji w życiu politycznym, we wspieraniu dialogu i współpracy społeczeństwa obywatelskiego i udzielaniu pomocy wzmacniającej grupy ludności objęte marginalizacją,

      ii) wspieraniu partycypacyjnych procesów decyzyjnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, a także promocji równego udziału mężczyzn i kobiet w społeczeństwie obywatelskim, życiu gospodarczym i politycznym,

iii) wspieraniu wzajemnego szacunku i pluralizmu, zarówno na poziomie społeczeństwa obywatelskiego, jak i na poziomie politycznym przez promowanie wolności słowa i zgromadzeń, niezależnych i odpowiedzialnych mediów, nieograniczonego dostępu do informacji wolności stowarzyszania się,

iv) wzmacnianiu państwa prawa i wspieraniu reformy prawa, niezależności systemu prawnego, walki z bezkarnością, a także tworzeniu transgranicznych mechanizmów sądowniczych i polubownych, w tym wsparciu tworzenia i funkcjonowania doraźnych trybunałów międzynarodowych i Międzynarodowego Trybunału Karnego,

v) wspieraniu reform ukierunkowanych na osiągnięcie skutecznej odpowiedzialności i nadzoru demokratycznego – w tym nadzoru nad sektorem bezpieczeństwa – i w promowaniu działań antykorupcyjnych,

vi) stosowaniu metod zapobiegania konfliktom i ich rozstrzygania, aby zapobiegać brutalnym konfliktom, eliminować podstawowe przyczyny i rozwijać odpowiednie procesy demokratyczne ukierunkowujące rozbieżne interesy i zarządzające nimi;

(b) promocja i obrona praw człowieka i podstawowych wolności ogłoszonych w Uniwersalnej Deklaracji Praw Człowieka i innych międzynarodowych instrumentach dotyczących praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych, co obejmuje wsparcie – za pośrednictwem społeczeństwa obywatelskiego – dla:

i) zniesienia kary śmierci, zapobiegania torturom i złemu traktowaniu, a także rehabilitacji ofiar tortur i łamania praw człowieka,

ii) obrońców praw człowieka,

iii) walki z rasizmem i ksenofobią, a także dyskryminacją na jakimkolwiek tle,

iv) mniejszości, grup etnicznych i ludności tubylczej,

v) praw kobiet,

vi) praw dzieci,

vii) podstawowych norm pracy,

viii) edukacji, szkolenia i monitorowania w obszarze praw człowieka i demokracji;

(c) wsparcie międzynarodowych ram ochrony praw człowieka, państwa prawa i promowania demokracji, w szczególności przez:

i) zapewnienie wsparcia dla określonych międzynarodowych i regionalnych instrumentów w zakresie praw człowieka, sprawiedliwości i demokracji,

ii) rozwój współpracy z organizacjami wielostronnymi i regionalnymi,

iii) promowanie przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego;

(d) budowanie zaufania do demokratycznych procesów wyborczych, w szczególności:

i) przez rozwój unijnych misji monitorowania wyborów,

ii) przez wsparcie rozwoju monitorowania wyborów na poziomie regionalnym i lokalnym, a także wspieranie inicjatyw mających na celu zwiększanie udziału w procesie wyborczym i zaufania do niego.

2. Wszystkie środki pomocy wymienione w niniejszym rozporządzeniu odpowiednio uwzględniają promowanie równości płci, praw dziecka, praw ludności tubylczej i zapobiegania konfliktom.

3. Środki pomocy mogą być wdrażane na poziomie globalnym lub regionalnym, lub na terytorium krajów trzecich. Środki pomocy wdrażane na terytorium państwa członkowskiego są bezpośrednio związane z sytuacjami wynikłymi w krajach trzecich.

Artykuł 3
Komplementarność i spójność pomocy Wspólnoty

1. Pomoc Wspólnoty w ramach niniejszego rozporządzenia jest komplementarna w stosunku do pomocy zapewnianej na mocy rozporządzeń ustanawiających instrument pomocy przedakcesyjnej, europejski instrument sąsiedztwa i partnerstwa, instrument współpracy na rzecz rozwoju oraz współpracy gospodarczej, umowy o partnerstwie między członkami grupy państwa Afryki, Karaibów, Pacyfiku z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony[10] i instrumentu stabilności. Pomocy Wspólnoty w ramach niniejszego rozporządzenia udziela się, w przypadkach i w zakresie, w jakim odpowiednia pomoc nie może być zapewniona w ramach wymienionych instrumentów, lub jeśli pomocy w ramach niniejszego rozporządzenia można udzielić w sposób bardziej efektywny.

2. Komisja zapewni, że działania przyjęte zgodnie z niniejszym rozporządzeniem są zgodne z ogólnymi ramami polityki strategicznej Wspólnoty, a w szczególności z celami wymienionych powyżej instrumentów, a także z innymi właściwymi środkami Wspólnoty i środkami na mocy Traktatu o Unii Europejskiej.

3. Aby poprawić efektywność i spójność działań pomocowych Wspólnoty i państw członkowskich, Komisja wspiera ścisłą koordynację działań własnych i działań państw członkowskich, zarówno w fazie decyzyjnej, jak i w fazie realizacji. Koordynacja obejmuje regularne konsultacje i częstą wymianę stosownych informacji w różnych fazach cyklu pomocy, w szczególności na szczeblu terenowym, a także stanowi zasadniczy etap procesu programowania Wspólnoty i państw członkowskich.

10 Dz.U. L 317, 15.12.2000, str. 3; Dz.U. L 385, 29.12.2004, str. 88.

4. Komisja dąży do regularnej wymiany informacji z Parlamentem Europejskim.

5. Komisja prowadzi dialog ze społeczeństwem obywatelskim w odniesieniu do wdrożenia celów niniejszego rozporządzenia.

TYTUŁ II
WDROŻENIE

Artykuł 4
Ogólne ramy wdrożenia

Pomoc Wspólnoty zgodnie z niniejszym rozporządzeniem jest wdrażana poprzez następujące środki:

a) dokumenty strategiczne i ich odpowiednie zmiany;

b) roczne programy działań;

c) środki specjalne.

Artykuł 5
Dokumenty strategiczne i zmiany

1. Dokumenty strategiczne określają strategię Wspólnoty w odniesieniu do pomocy Wspólnoty w ramach niniejszego rozporządzenia, priorytety Wspólnoty, sytuację międzynarodową i działania głównych partnerów.

2. Dokumenty strategiczne określają obszary priorytetowe wybrane do finansowania przez Wspólnotę, specyficzne cele, oczekiwane wyniki i wskaźniki wyników. Zawierają również orientacyjny przydział środków finansowych, zarówno ogólny, jak i w rozbiciu na obszary priorytetowe; w stosownych przypadkach może on być przedstawiony w formie przedziału.

3. Dokumenty strategiczne i ich wszelkie zmiany lub uzupełnienia są przyjmowane zgodnie z procedurą określoną w art. 16 ust. 2. Dotyczą one okresu, który nie będzie dłuższy niż okres obowiązywania niniejszego rozporządzenia. Dokumenty strategiczne są poddawane przeglądowi śródokresowemu lub w razie potrzeby doraźnemu.

4. Komisja i państwa członkowskie konsultują się wzajemnie, a także z innymi ofiarodawcami i stronami, w tym z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, na wczesnym etapie procesu programowania, aby wspierać komplementarny charakter ich współpracy.

Artykuł 6
Roczne programy działania

1. Nie naruszając przepisów art. 7, Komisja przyjmuje roczne programy działania w oparciu o dokumenty strategiczne i zmiany wymienione w art. 5.

2. Roczne programy działania określają cele, obszary interwencji, przewidywane wyniki, procedury zarządzania i łączną kwotę planowanego finansowania. Zawierają opis finansowanych działań, orientacyjne kwoty przydzielone na każde działanie i

orientacyjny harmonogram wdrożenia. Cele są wymierne i posiadają poziomy odniesienia umiejscowione w czasie.

3. Roczne programy działania, ich wszelkie zmiany lub uzupełnienia są przyjmowane zgodnie z procedurą określoną w art. 16 ust. 2. Jeśli zmiany rocznych programów działania nie przekraczają 20 % łącznej kwoty przydzielonej na programy, zmiany te przyjmuje Komisja, która informuje Komitet wymieniony w art. 16 ust. 1.

4. W przypadku jeszcze nieprzyjętego rocznego programu działania, Komisja może wyjątkowo – w oparciu o dokumenty strategiczne wymienione w art. 5 – przyjąć środki nieujęte w rocznym programie działania, na takich samych zasadach i zgodnie z tymi samymi procedurami co roczne programy działania.

Artykuł 7
Środki specjalne

1. Nie naruszając przepisów art. 5, w przypadku nieprzewidzianej potrzeby lub w wyjątkowych okolicznościach, Komisja może przyjąć środki specjalne nieuwzględnione w dokumentach strategicznych.

2. Środki specjalne określają realizowane cele, obszary działania, przewidywane wyniki i całkowitą kwotę planowanego finansowania. Zawierają one opis finansowanych działań, orientacyjne kwoty przydzielonych na każde działanie i orientacyjny harmonogram wdrożenia.

3. Jeśli koszt takich środków przekraczają 5 milionów EUR, Komisja przyjmuje je zgodnie z procedurą określoną w art. 16 ust. 2.

4. W przypadku środków specjalnych poniżej 5 milionów EUR Komisja przekazuje informację o nich państwom członkowskim w ciągu jednego miesiąca od przyjęcia decyzji.

Artykuł 8
Środki pomocy

1. Finansowanie wspólnotowe udzielane na mocy niniejszego rozporządzenia może obejmować wydatki związane z przygotowaniem, działaniami następczymi, monitorowaniem, kontrolą i oceną działań bezpośrednio koniecznych do wdrożenia niniejszego rozporządzenia i osiągnięcia jego celów, takie jak wydatki na badania, spotkania, działania informacyjne, szkolenia i publikacje, wydatki związane z sieciami komputerowymi służącymi wymianie informacji, a także wszelką inną pomocą administracyjną lub techniczną, konieczną do zarządzania programem. W stosownych przypadkach może obejmować również wydatki dotyczące działań podkreślających wspólnotowy charakter działań pomocowych, działań wyjaśniających cele i wyniki środków pomocy opinii publicznej w zainteresowanych krajach.

2. Ponadto, finansowanie wspólnotowe obejmuje wydatki przedstawicielstw Komisji dotyczące wsparcia administracyjnego koniecznego do zarządzania działalnością finansowaną na mocy niniejszego rozporządzenia.

3. Komisja przyjmuje środki pomocy nie ujęte w dokumentach strategicznych, wymienionych w art. 5, zgodnie z art. 7, ust. 3 i 4.

Artykuł 9
Kwalifikowalność

1. Nie naruszając przepisów art. 13, do finansowania z tytułu niniejszego rozporządzenia do celów wdrożenia środków pomocy wymienionych w art. 6 i 7, mogą zostać zaklwalifikowane następujące organy i podmioty:

   a) organizacje społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych, a także ich sieci na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym;

   b) agencje, instytucje i organizacje non-profit sektora publicznego lub prywatnego, a także ich sieci na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym;

   c) międzynarodowe i regionalne organizacje międzyrządowe;

   d) osoby fizyczne, jeśli jest to konieczne, aby osiągnąć cele niniejszego rozporządzenia.

2. Dopuszcza się finansowanie innych organów lub podmiotów niewymienionych w ust. 1, jeśli jest to konieczne, aby osiągnąć cele niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 10
Procedury zarządzania

1. Środki pomocy finansowane na mocy niniejszego rozporządzenia są wdrażane zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002[11] i jego zmianami, na zasadzie centralizacji lub przez wspólne zarządzanie z organizacjami międzynarodowymi, zgodnie z art. 53 ust. 1 powyższego rozporządzenia.

2. Zgodnie z art.54 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002, Komisja może podjąć decyzję o powierzeniu zadań władz publicznych, a w szczególności zadań związanych z wykonaniem budżetu, organom wymienionym w art. 54 ust. 2 lit. c) powyższego rozporządzenia.

Artykuł 11
Zobowiązania budżetowe

1. Zobowiązania budżetowe podejmowane są na podstawie decyzji podejmowanych przez Komisję zgodnie z art. 6, 7 i 8.

11 Dz.U. L 248, 16.9.2002, str. 1.

2. Finansowanie wspólnotowe może przyjąć jedną z następujących form prawnych, między innymi:

a) umów w sprawie dotacji, decyzji o dotacji lub umów w sprawie wkładu;

b) umów zgodnych z art. 54 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002;

c) umów w sprawie udzielania zamówień publicznych;

d) umów o pracę.

Artykuł 12
Rodzaje finansowania

1. Finansowanie wspólnotowe może przyjąć następujące formy:

a) projektów i programów;

b) dotacji na finansowanie projektów złożonych przez międzynarodowe i regionalne organizacje międzyrządowe wymienione w art. 9 ust. 1 lit c);

c) dotacji na pokrycie kosztów funkcjonowania Wspólnego Centrum Uniwersytetów Europejskich na rzecz Praw Człowieka i Demokracji (EIUC), w szczególności na europejski program studiów magisterskich w dziedzinie praw człowieka i demokratyzacji oraz na program stypendiów UE–ONZ, w pełni dostępnych dla obywateli krajów trzecich, a także inne działania edukacyjne, szkoleniowe i badawcze wspierające prawa człowieka i demokratyzację;

d) wkładów do funduszy międzynarodowych, takich jak fundusze zarządzanych przez organizacje międzynarodowe lub regionalne;

e) zasobów ludzkich i materialnych umożliwiające skuteczną realizację unijnych misji monitorowania wyborów;

f) zamówienia publiczne zgodnie z definicją zawartą w art. 88 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002[12].

2. Środki finansowane na mocy niniejszego rozporządzenia kwalifikują się do współfinansowania w szczególności przez:

a) państwa członkowskie i ich władze lokalne, a w szczególności ich agencje publiczne i parapaństwowe;

b) inne kraje udzielające pomocy, a w szczególności ich agencje publiczne i parapaństwowe;

c) międzynarodowe i regionalne organizacje międzyrządowe;

12 Dz.U L 248, 16.9.2002, str. 1.

d) spółki, firmy, inne organizacje i przedsiębiorstwa prywatne i inne podmioty sektora niepaństwowego.

3. W przypadku współfinansowania równoległego, projekt lub program jest podzielony na jasno określone elementy, z których każdy finansowany jest przez innego partnera, zapewniającego współfinansowanie w taki sposób, że końcowe przeznaczenie finansowania może być zidentyfikowane. W przypadku finansowania wspólnego, całkowity koszt projektu lub programu jest podzielony między partnerów zapewniających współfinansowanie, a zasoby uzyskane w ten sposób są łączone tak, aby uniemożliwić wskazanie źródła finansowania konkretnego działania podjętego w ramach projektu lub programu.

4. W przypadku współfinansowania wspólnego Komisja może otrzymać fundusze i zarządzać nimi w imieniu jednostek wymienionych w ust. 2 lit. a), b) i c), w celu wdrożenia działań wspólnych. Takie fundusze traktowane są jak dochody przeznaczone na określone cele zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002.

5. W przypadku współfinansowania i w innych właściwie uzasadnionych okolicznościach Komisja może powierzyć zadania władz publicznych, a w szczególności zadania dotyczące realizacji budżetu, organom wymienionym w art.54 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 1605/2002.

Artykuł 13
Zasady uczestnictwa i zasady pochodzenia

1. W udzielaniu zamówień lub umów dotacji finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą uczestniczyć wszystkie osoby fizyczne będące obywatelami państwa członkowskiego lub osoby prawne ustanowione w państwie członkowskim Wspólnoty, oficjalnym kraju kandydującym uznanym przez Wspólnotę Europejską lub państwie członkowskim Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

   Poza osobami fizycznymi lub prawnymi, kwalifikowanymi na mocy niniejszego rozporządzenia w przyznawaniu zamówień lub udzielaniu umów dotacji finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą również brać udział wszystkie osoby fizyczne będące obywatelami kraju rozwijającego się lub osoby prawne ustanowione w kraju rozwijającym się, zgodnie z postanowieniami Komitetu Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Komisja publikuje i aktualizuje wykaz krajów rozwijających się, opracowany przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD na podstawie regularnych przeglądów tej listy.

2. W udzielaniu zamówień lub udzielaniu umów dotacji finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą również uczestniczyć wszystkie osoby fizyczne będące obywatelami dowolnego kraju innego niż wymienione w ust. 1 lub osoby prawne ustanowione w dowolnym kraju innym niż wymienione w ust. 1, w przypadku ustanowienia wzajemnego dostępu do jego pomocy zewnętrznej. Dostęp wzajemny zapewniany jest zawsze, jeśli kraj zapewni możliwość kwalifikacji na równym warunkach państwom członkowskim i danemu krajowi korzystającemu z pomocy.

Dostęp wzajemny ustanawia się na mocy decyzji szczególnej dotyczącej danego kraju lub danej regionalnej grupy krajów. Decyzja taka jest przyjmowana zgodnie z procedurą określoną w art. 16 ust. 2 i obowiązuje przez okres minimum jednego roku.

3. W udzielaniu dotacji i zamówień publicznych finansowanych na postawie niniejszego rozporządzenia mogą uczestniczyć organizacje międzynarodowe.

4. Postanowienia ust. 1, 2 i 3 pozostają bez uszczerbku dla udziału kategorii organizacji kwalifikowanych ze względu na charakter lub lokalizację w kontekście celów działań, które mają być przeprowadzone.

5. Eksperci mogą być dowolnej narodowości. Postanowienie to pozostaje bez uszczerbku na wymagania jakościowe i finansowe określone przez zasady zamówień publicznych Wspólnoty.

6. Jeśli środki finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia są wdrażane na zasadach scentralizowanych i pośrednio przez przekazanie ich wyspecjalizowanym organom wspólnotowym, międzynarodowym lub krajowym organom sektora publicznego lub podmiotom prawa prywatnego, które wykonują zadania służby publicznej, zgodnie z art. 54 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002, udział w procedurze zamówień publicznych i udzielaniu dotacji podmiotu zarządzającego mogą brać osoby fizyczne, które są obywatelami krajów posiadających dostęp do umów i dotacji wspólnotowych zgodnie z procedurą określoną w ust. 1 i wszelkich innych krajów kwalifikowanych zgodnie z zasadami i procedurami podmiotu zarządzającego, a także osoby prawne ustanowione w tych krajach.

7. Zawsze, jeśli pomoc wspólnotowa obejmuje działanie realizowane za pośrednictwem organizacji międzynarodowej, udział w odpowiednich procedurach umownych mogą brać wszystkie osoby fizyczne i prawne kwalifikujące się na mocy niniejszego artykułu, a także wszystkie osoby fizyczne i prawne kwalifikujące się zgodnie z zasadami danej organizacji, przy czym należy dołożyć starań, aby zapewnić równe traktowanie wszystkim podmiotom udzielającym pomocy. Te same zasady obowiązują w odniesieniu do dostaw, materiałów i ekspertów.

8. Zawsze, jeśli finansowanie wspólnotowe obejmuje działanie współfinansowane przez kraj trzeci, z zastrzeżeniem zasady wzajemności, przez organizację regionalną lub przez państwo członkowskie, udział w odpowiednich procedurach umownych mogą brać wszystkie osoby fizyczne i prawne kwalifikujące się na mocy niniejszego artykułu, a także wszystkie osoby fizyczne i prawne kwalifikujące się zgodnie z zasadami takiego kraju trzeciego, organizacji regionalnej lub państwa członkowskiego. Te same zasady obowiązują w odniesieniu do dostaw, materiałów i ekspertów.

9. Wszystkie dostawy i materiały zakupione w ramach zamówień finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia muszą pochodzić ze Wspólnoty lub z kraju kwalifikującego się zgodnie z definicją zawartą w ust. 1 i 2. Pojęcie „pochodzenie” do celów niniejszego rozporządzenia zdefiniowany jest we właściwych przepisach prawnych Wspólnoty dotyczących zasad pochodzenia do celów postępowania celnego.

10. We właściwie uzasadnionych przypadkach Komisja może zatwierdzić udział osób fizycznych i prawnych z krajów posiadających tradycyjne powiązania gospodarcze, handlowe lub geograficzne z krajami sąsiadującymi lub z innych krajów trzecich, a także zakup i wykorzystanie dostaw i materiałów innego pochodzenia.

11. Odstępstwa mogą być uzasadnione brakiem dostępności produktów i usług na rynkach określonych krajów, wyjątkową pilnością lub jeśli zasady kwalifikowania powodują, że realizacja projektu, programu lub działania jest niemożliwa lub wyjątkowo trudna.

12. Oferenci, którzy otrzymali zamówienia, przestrzegają uzgodnionych międzynarodowych podstawowych norm pracy, takich jak podstawowe normy pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), konwencji dotyczącej wolności związkowej, konwencji o rokowaniach zbiorowych, o zniesieniu pracy przymusowej lub obowiązkowej, zniesieniu dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, a także dotycząca zniesienia pracy dzieci.

Artykuł 14
Ochrona interesów finansowych Wspólnoty

1. Wszelkie umowy lub kontrakty wynikłe z wdrożenia niniejszego rozporządzenia zawierają postanowienia zapewniające ochronę interesów finansowych Wspólnoty, w szczególności w odniesieniu do oszustw, korupcji i innych nieprawidłowości, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/1995[13], rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/1996[14] i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1073/1999[15].

2. Umowy i kontrakty wyraźnie upoważniają Komisję i Trybunał Obrachunkowy do przeprowadzenia audytu na miejscu, w oparciu o dokumenty, w odniesieniu do każdego wykonawcy i podwykonawcy, którzy otrzymali fundusze wspólnotowe. Postanowienia te również wyraźnie upoważniają Komisję do prowadzenia kontroli i inspekcji na miejscu, zgodnie z rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 2185/1996 z dnia 11 listopada 1996 r.

Artykuł 15
Ocena

1. Komisja regularnie monitoruje swoje programy i dokonuje ich przeglądu, a także ocenia skuteczność programowania, aby zbadać realizację celów i uzyskać możliwość opracowania zaleceń zapewniających usprawnienie przyszłych działań.

13 Dz.U. L 312, 23.12.1995, str. 1.
14 Dz.U. L 292, 15.11.1996, str. 2.
15 Dz.U. L 136, 31.5.1999. str. 1.

2. Komisja przekazuje swoje sprawozdania z oceny Komitetowi wymienionemu w art. 16 ust. 1 i Parlamentowi Europejskiemu do wiadomości. Państwa członkowskie mogą wystąpić o omówienie określonych ocen na forum Komitetu wymienionego w art. 16 ust. 1. Wyniki zostaną uwzględnione przy opracowywaniu programów i przy rozdziale zasobów.

3. W fazie oceny pomocy wspólnotowej udzielonej na podstawie niniejszego rozporządzenia Komisja uwzględni odpowiednio wszystkie zainteresowane strony. Możliwe jest przeprowadzenie wspólnej oceny wraz z państwami członkowskimi, organizacjami międzynarodowymi lub innymi podmiotami.

TYTUŁ III

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 16
Komitet

1. Komisję wspiera Komitet ds. Praw Człowieka i Demokracji, zwany dalej „Komitetem”.

2. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu, obowiązuje art. 4 i 7 decyzji Rady 1999/468/WE[16], z uwzględnieniem postanowień art. 8 niniejszego rozporządzenia. Okres wskazany w art. 4 ust. 3 decyzji Rady 1999/468/WE wynosi 30 dni.

3. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

4. Protokoły posiedzeń Komitetu są przesyłane Parlamentowi Europejskiemu do wiadomości.

Artykuł 17
Sprawozdanie roczne

1. Komisja bada postępy we wdrażaniu środków pomocy udzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia i przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie roczne z wdrożenia i wyników, a także jeśli to możliwe, głównych wyników i wpływu pomocy. Sprawozdanie to stanowi integralną część sprawozdania rocznego na temat wdrożenia polityki rozwojowej i pomocy zewnętrznej, a także sprawozdania rocznego UE na temat praw człowieka.

2. Sprawozdanie roczne zawiera informacje za poprzedni rok, dotyczące finansowanych środków, wyników monitorowania i ocen, zaangażowania stosownych partnerów, a także realizacji zobowiązań i płatności budżetowych, w rozbiciu na środki globalne, regionalne i krajowe, a także obszary pomocy. Ocenia ono wyniki pomocy w kontekście realizacji celów niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 18
Finansowa kwota referencyjna

Finansowa kwota referencyjna na realizację niniejszego rozporządzenia w okresie 2007–2013 wynosi 1 103,702 miliona EUR. Kwota rocznych środków zatwierdzana jest przez władzę budżetową w ramach limitów perspektywy finansowej na lata 2007–2013.

16 Dz.U. L 184, 17.7.1999, str. 23.

Artykuł 19
Przegląd

Do dnia 31 grudnia 2010 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające wdrożenie niniejszego rozporządzenia w pierwszych trzech latach, jeśli będzie miało to zastosowanie, wraz z wnioskiem legislacyjnym o wprowadzenie niezbędnych zmian do rozporządzenia.

Artykuł 20
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie obowiązuje od dnia 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2013 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli,

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodniczący	*Przewodniczący*

OCENA SKUKTÓW FINANSOWYCH REGUALACJI

1. TYTUŁ WNIOSKU:

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY W SPRAWIE USTANOWIENIA INSTRUMENTU FINANSOWEGO NA RZECZ WSPIERANIA DEMOKRACJI I PRAW CZŁOWIEKA NA ŚWIECIE (EUROPEJSKIEGO INSTRUMENTU NA RZECZ DEMOKRACJI I PRAW CZŁOWIEKA)

2. STRUKTURA ABM / ABB

Obszar(y) polityki będące przedmiotem i związane z działaniem/działaniami: Prawa człowieka i demokracja – europejska inicjatywa na rzecz demokracji i praw człowieka (19.04).

3. POZYCJE W BUDŻECIE

3.1. Pozycje w budżecie (pozycje operacyjne i powiązane pozycje pomocy technicznej i administracyjnej (dawne pozycje B.A)) wraz z treścią:

19.01.04.01	Instrument współpracy na rzecz rozwoju oraz współpracy gospodarczej (IWRWG) – wydatki na administrację i zarządzenie (część)
19.01.04.02	Europejski instrument sąsiedztwa i partnerstwa (EISP) – wydatki na administrację i zarządzanie (część)
19.01.04.03	Instrument Stabilności (IS) – wydatki na administrację i zarządzanie
19.04.01	Wspólne Centrum Uniwersytetów Europejskich
19.04.02.01	Prawa człowieka i demokracja – działania w ramach horyzontalnego i geograficznego zasięgu europejskiego instrumentu sąsiedztwa
19.04.02.02	Prawa człowieka i demokracja – działania w ramach horyzontalnego i geograficznego zasięgu instrumentu współpracy na rzecz rozwoju oraz współpracy gospodarczej
19.04.02.03	Prawa człowieka i demokracja – działania w ramach horyzontalnego i geograficznego zasięgu instrumentu przedakcesyjnego
19.04.02.04	Prawa człowieka i demokracja – działania w ramach horyzontalnego i geograficznego zasięgu instrumentu stabilności
19.04.03.01	Monitorowanie i pomoc UE przy organizacji wyborów – działania w ramach horyzontalnego i geograficznego zasięgu europejskiego instrumentu sąsiedztwa

19.04.03.02 Monitorowanie i pomoc UE przy organizacji wyborów – działania w ramach horyzontalnego i geograficznego zasięgu instrumentu współpracy na rzecz rozwoju oraz współpracy gospodarczej

19.04.04 Działania przygotowawcze mające na celu stworzenie sieci zapobiegania konfliktom

19.04.05 Zakończenie wcześniejszej współpracy

Należy zauważyć, że przyjęcie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie będzie związane z koniecznością przeglądu struktury rozdziału budżetowego 19.04.

3.2. Czas trwania działania i wpływu finansowego:

2007–2013

3.3. Informacje budżetowe:

Pozycja w budżecie	**Rodzaj wydatku**		**Nowe**	**Wkład EFTA**	**Wkład krajów ubiegających się o członkostwo**	**Dział w perspektywie finansowej**
19.04	Nieobo-wiązko-we	Zróżni-cowane[1]/ Niezróż-nicowane[2]	TAK	NIE	NIE	**Nr 4**

4. ZESTAWIENIE ZASOBÓW

4.1. Zasoby finansowe

4.1.1. Zestawienie środków na zobowiązania (CA) i środków na płatności (PA)

mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rodzaj wydatków	Sekcja nr		Rok n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 i później	Razem
Wydatki operacyjne[3]									
Środki na zobowiązania (CA)	8.1.	a	130,673	136,963	141,764	145,825	151,873	320,533	1 027,631

1 Środki zróżnicowane.
2 Środki niezróżnicowane, zwane poniżej NDA.
3 Wydatki niewchodzące w zakres rozdziału xx 01 w tytule xx.

Środki na płatności (PA)		b	64,422	101,890	129,824	142,211	150,358	438,926	1027,631

Wydatki administracyjne w ramach kwoty referencyjnej[4]

Pomoc techniczna i administracyjna (NDA)	8.2.4.	c	9,406	10,248	10,599	10,712	11,240	23,866	76,071

KWOTA REFERENCYJNA OGÓŁEM

Środki na zobowiązania		a+c	**140,079**	**147,211**	**152,363**	**156,537**	**163,113**	**344,399**	**1.103,702**
Środki na płatności		b+c	73,828	112,138	140,423	159,923	161,598	462,792	1103,702

4.1.2. Zgodność z programowaniem finansowym

☑ Wniosek jest zgodny z istniejącym programowaniem finansowym.

☐ Wniosek wymaga przeprogramowania odpowiedniego działu w perspektywie finansowej.

☐ Wniosek może wymagać zastosowania postanowień porozumienia międzyinstytucjonalnego[5] (tj. instrumentu elastyczności lub zmiany perspektywy finansowej).

4.1.3. Wpływ finansowy na dochody

☑ Wniosek nie ma wpływu finansowego na dochody.

☐ Wniosek ma następujący wpływ finansowy – wpływ na dochody:

5. OPIS I CELE

5.1. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Wspólnoty i spójność wniosku z innymi instrumentami finansowymi oraz możliwa synergia

Uzasadnieniem odrębnego programu tematycznego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na całym świecie wspólnego dla wszystkich czterech nowych instrumentów jest to, że wspieranie demokracji i praw człowieka należy do proponowanych celów i kwalifikowanych środków w ramach wszystkich trzech instrumentów geograficznych (EISP, IWRWG i IPA), a także instrumentu stabilności. Możliwości poszczególnych interwencji pojawią się w kontekście programów geograficznych. Prawa człowieka i demokracja to w najwyższym stopniu zagadnienia o charakterze i znaczeniu globalnym. Wynika z tego potrzeba zapewnienia WE możliwości wyrażania i wspierania na poziomie międzynarodowym określonych celów i środków, które nie są związane ani z położeniem geograficznym ani z kryzysami. Poza tym, kampanie globalne dotyczące

4 Wydatki w ramach artykułu xx 01 04 w tytule xx.

5 Patrz: punkt 19 i 24 porozumienia międzyinstytucjonalnego.

demokracji i praw człowieka wymagają podejścia ponadnarodowego i mogą łączyć działania w ramach UE i na terenie różnych krajów partnerskich. W przypadku działań, takich jak monitorowanie wyborów przez UE, jeden program tematyczny pozwoli zapewnić spójność polityki, jednolity system zarządzania i wspólne standardy operacyjne.

5.2. Cele, spodziewane wyniki oraz wskaźniki związane z wnioskiem w kontekście ABM (zarządzania opartego na zadaniach)

Zasadniczym celem jest wsparcie rozwoju i konsolidacji demokracji, zapobiegania konfliktom i poszanowania praw człowieka zgodnie z unijnymi obszarami politykami i wytycznymi udzielane w ścisłej współpracy ze społeczeństwem obywatelskim.

Główne obszary działań będą obejmować:

- wspieranie praw człowieka i podstawowych wolności, tam, gdzie są one najbardziej zagrożone, a zwłaszcza wolności słowa i zrzeszania się, a także ochrona obrońców praw człowieka, jako warunków koniecznych dla funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego i postępu na drodze do demokracji; wsparcie dla ofiar represji, a zwłaszcza rehabilitacja ofiar tortur i złego traktowania;

- wzmocnienie roli społeczeństwa obywatelskiego w promocji praw człowieka, reformach demokratycznych i zapobieganiu konfliktom, w tym wspieranie uczestnictwa i reprezentacji w życiu politycznym oraz rozwoju dialogu społeczeństwa obywatelskiego w społeczeństwach podzielonych;

- zachęcanie gorzej reprezentowanych grup do zabierania głosu i udziału w społeczeństwie obywatelskim i systemie politycznym, zwalczanie wszystkich form dyskryminacji na jakimkolwiek tle i wspieranie praw mniejszości i ludności tubylczej;

- wzmocnienie praw kobiet i dzieci, w ramach odrębnego celu, a także przez włączenie praw dzieci i równości płci do głównego nurtu wszystkich działań;

- wsparcie międzynarodowych ram ochrony praw człowieka, państwa prawa i promowania demokracji, w szczególności przez międzynarodowe mechanizmów sprawiedliwości w sprawach karnych i podstawowe instrumenty prawne;

- budowa zaufania do demokratycznego procesu wyborczego przez dalszy rozwój monitorowania i pomocy unijnej przy organizacji wyborów, a także wsparcie działań monitorujących na poziomie regionalnym i krajowym.

Program:

- będzie posiadać zakres globalny, wspierając działania na poziomie międzynarodowym, regionalnym i krajowym, w tym na terenie UE, jeśli mogą one wesprzeć działania bezpośrednio związane z łamaniem praw człowieka w krajach trzecich; będzie wspierać zintegrowane podejście do budowy demokracji i ochrony praw człowieka oraz uwrażliwiać na równouprawnienie płci i konflikty;

- będzie działać przede wszystkim za pośrednictwem społeczeństwa obywatelskiego, wspierając je w uzyskiwaniu pozycji skutecznej siły do uczestnictwa w dialogu i reformach;

- zapewni pomoc finansową i techniczną dla działań, które nie mogą być prowadzone w odpowiedni lub efektywny sposób w ramach głównego nurtu innych programów WE; wśród nich może znaleźć się współpraca z organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi o specjalnym doświadczeniu w zakresie praw człowieka i demokracji.

5.3. Metoda realizacji (indykatywna)

Zarządzanie scentralizowane

☑ bezpośrednio przez Komisję

☐ pośrednio przez:

☐ agencje wykonawcze

☐ organy ustanowione przez Wspólnotę, określone w art. 185 rozporządzenia finansowego

☑ krajowe organy sektora publicznego/organy pełniące misję służby publicznej

☐ ***Zarządzanie dzielone lub zdecentralizowane***

☐ z państwami członkowskimi

☐ z krajami trzecimi

☑ ***Zarządzanie wspólne z organizacjami międzynarodowymi (należy wyszczególnić)***

Artykuł 10 ust. 2 proponowanego rozporządzenia

6. MONITOROWANIE I OCENA

6.1. System monitorowania

W przeszłości monitorowanie i ocena pomocy udzielanej w ramach europejskiej inicjatywy na rzecz demokracji i praw człowieka (EIDHR) prowadzone były na czterech poziomach. Po pierwsze wspólnotowy urzędnik nadzorujący zadanie obserwuje każdy projekt, a jeśli to możliwe wizytuje projekt w czasie jego realizacji, a także dokonuje ostatecznej oceny po jego zakończeniu. Po drugie, projekty EIDHR uwzględnione są w systemie monitorowania w oparciu o wyniki (ROM), co wiąże się z podejmowaniem dodatkowych działań monitorujących przez konsultantów zewnętrznych. Po trzecie, co roku przeprowadza się specyficzną ocenę EIDHR, obejmującą projekty w obszarze danego celu EIDHR. Ostatecznie, projekty EIDHR podlegają szerszej ocenie prowadzonej przez jednostkę oceniającą z grupy RELEX,

obejmującą dany obszar geograficzny lub sektor. Taki system monitorowania i oceny będzie w dalszym ciągu stosowany w ramach proponowanego rozporządzenia w sprawie europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka.

6.2. Ocena

W 2005 r., przeprowadzono dwie oceny koncentrujące się na EIDHR. Ogólne badanie wpływu objęło próbę 48 zrealizowanych projektów EIDHR. Po kompilacji wyników opartych na różnych kryteriach oceny, w tym aspektach odpowiedniości i wdrożenia, badanie wykazało, że 70 % projektów indywidualnych uzyskało w ocenie wynik celujący lub dobry. Badanie sugeruje jednak, że wiele organizacji realizujących projekty mają ograniczoną wiedzę na temat EIDHR jako programu globalnego. Poza tym, beneficjenci i grupy docelowe powinni być bardziej zaangażowani w ocenę potrzeb i formułowanie wniosków projektowych, a także działania następcze i ocenę. Nie przeprowadzono wystarczającej analizy potencjalnych połączeń i efektów synergii z innymi działaniami finansowanymi przez WE i pozostałe strony. Ogólnie wydaje się, że WE nie jest najbardziej elastycznym darczyńcą, ale gdy już beneficjantom uda się uzyskać finansowanie, korzystają oni z istotnych ułatwień. UE postrzegana jest jako główna siła w obszarze wspierania demokracji i praw człowieka na świecie, a finansowanie unijne ma często istotny charakter i oznacza polityczne wsparcie organizacji.

Druga ocena obejmowała zrealizowane projekty w obszarze zwalczania rasizmu i ksenofobii, a także wsparcie praw mniejszości i wykazała, że finansowanie EIDHR w tym obszarze dotarło do społeczności najbardziej narażonych na ryzyko w najtrudniejszych częściach świata. Chociaż badanie nie obejmowało projektów nieobjętych finansowaniem, wiadomo, że podejmuje się ważne inicjatywy – od tych, które wiązały się z przeznaczeniem środków europejskich na świadczenie usług w określonym czasie w celu ograniczenia wpływu rasizmu i ksenofobii, do wyjątkowych działań podejmowanych w najtrudniejszych okolicznościach, a wykorzystujących doskonałe programowanie, które miało szansę utrzymać się z udziałem strony lokalnej. Środki EIDHR dały różnym organizacjom pozarządowym swobodę strategiczną w realizacji dużych innowacyjnych projektów, które nie mogłyby być wprowadzone bez wsparcia unijnego, a które mogą stać się przykładem dla przyszłych działań podejmowanych przez władze centralne i lokalne, na poziomie krajowym i międzynarodowym, ponoszące długoterminową odpowiedzialność za obywateli. Poza tym, organizacje pozarządowe mogły realizować pionierskie projekty i kwestionować prowadzoną politykę, poprzez wykorzystanie metodologii partycypacyjnej oraz promowanie zasad w zakresie praw człowieka, dodając faktycznej wartości i budując zaufanie pomiędzy grupami etnicznym w krajach, w których nie można ufać biurokracji, a także tam gdzie władze mogą podlegać ograniczeniom i nie są w stanie podjąć ryzyka wiążącego się podejmowaniem działań w zakresie niepopularnych zagadnień dotyczących praw mniejszości. Dzięki EIDHR Unia mogła w praktyce zademonstrować zasady praw człowieka i współpracy między różnymi grupami etnicznymi – zasady, za którymi opowiada się, jednocześnie okazując swoje poparcie dla społeczeństwa obywatelskiego i wsparcie dla zróżnicowanych podejść do ochrony podstawowych praw.

Poza tym, zrealizowano badanie specjalne „Opracowywanie wskaźników wpływu dla EIDHR”. Obejmuje ono proponowane wskaźniki wpływu na poziomie programu

i projektów, a także instrukcję dla partnerów EIDHR, jak opracować dobre wskaźniki dla projektów. Instrukcja ta dostępna jest na stronie internetowej EIDHR. Wyniki tego badania stanowią podstawę proponowanych wskaźników wpływu projektów uwzględnionych w zaproszeniu do składania ofert w ramach EIDHR 2005–2006 w celu wybrania projektów w kampaniach globalnych.

W 2006 r. złożono dwa sprawozdania z oceny dotyczące wspólnotowego projektu szkoleniowego w zakresie cywilnych aspektów zarządzania kryzysami, a także Programu Andyjskiego na rzecz Praw Człowieka. W ciągu roku przewiduje się realizację dwóch dodatkowych ocen szczegółowych EIDHR.

Zgodnie z art. 15 proponowanego rozporządzenia, system monitorowania i oceny pomocy zapewnianej w ramach europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka będzie obowiązywać, tak jak w poprzednich latach.

6.3. Przegląd śródokresowy

Artykuł 19 proponowanego rozporządzenia zapewnia przegląd śródokresowy realizacji rozporządzenia. Do dnia 31 grudnia 2010 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające wdrożenie pomocy na podstawie rozporządzenia w pierwszych trzech latach (2007–2009). W razie potrzeby, Komisja może zaproponować wprowadzenie konieczne zmian do instrumentu.

7. ŚRODKI ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH

To zagadnienie omówione jest w postanowieniach art. 14 proponowanego rozporządzenia.

8. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE ZASOBÓW

8.1. Wpływ na zasoby ludzkie

Zasoby ludzkie konieczne do zarządzania pomocą szacuje się na 4,8 pracownika (wszystkie kategorie pracowników ogółem) na 10 milionów EUR środków na zobowiązania w zarządzie w ciągu roku. W całym okresie będzie to oznaczać łączny wzrost na poziomie 775 FTE (ekwiwalentów pełnego czasu pracy) dla następujących czterech instrumentów pomocy zewnętrznej – DCECI, ENPI, instrument stabilności, europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka (EIDHR) – powyżej stanu zatrudnienia na dzień 1 kwietnia 2006 r. Zasoby wymagane dla europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka będą dotyczyć wszystkich działań na podstawie rozporządzenia. Zasoby wymagane na 2007 r. są zgodne z wstępnym projektem budżetu na 2007 r.

8.2. Ogólny wpływ finansowy zasobów ludzkich

Dodatkowe zasoby ludzkie konieczne w celu zarządzania działaniami, w porównaniu z sytuacją z 1 kwietnia 2006 r., będą finansowane ze środków przeznaczonych na wydatki na wsparcie administracyjne (pracownicy kontraktowi i pracownicy lokalni).

Będą one uzupełniać inne zasoby ludzkie zaangażowane w centralach i przedstawicielstwach (urzędników, pracowników tymczasowych i innych).

Szacowane koszty uwzględniono w pkt 4.1.1.

8.3 Inne wydatki administracyjne uwzględnione w kwocie referencyjnej (wydatki na zarządzanie i administrację)

Potrzeby związane z zasobami ludzkimi i administracją zostaną zaspokojone w ramach dotacji środków przydzielonych zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach rocznej procedury przydzielania środków.